

Draga Potočnjak:

VSI JUNAKI ZBRANI

Režija in koreografija: **Branko Potočan**

Igralci in soustvarjalci:

Blaž Šef – France

Maruša Majer k. g. – Mojca

Boris Kos – Peter

Katarina Stegnar – Zala

Primož Bezjak – Martin

Uroš Kaurin – Krištof

Daša Doberšek – Francetova mama

Stane Tomazin – Kralj Matjaž

Draga Potočnjak – Liza, voditeljica kviza

Daša Doberšek – Glas iz režije

Dramaturgija: **Andreja Kopač**

Lektorica: **Mateja Dermelj**

Scenografija: **Branko Potočan** in **Sandi Mikluž**

Kostumografija: **Barbara Stupica**

Glasba: **Marko Brdnik, Jure Vlahovič**

Oblikovanje luči: **Tomaž Štrucl**

Oblikovanje zvoka: **Marijan Sajovic**

Oblikovanje maske: **Barbara Pavlin**

Vodja predstave: **Urša Červ**

Premiera: 21. februarja 2015 v zgornji dvorani

Slovensko mladinsko gledališče, sezona 2014/2015, uprizoritev 4

V Slovenskem mladinskem gledališču sta deset let po skupni predstavi *Kekec* znova združila moči dramatičarka in igralka Draga Potočnjak in koreograf Branko Potočan. Namesto enega junaka nam jih tokrat ponujata več. Zakaj in kako se lahko na enem odru srečajo sodobnejši junaki in junaki iz slovenskih bajk in pravljic? Ali ni junaštvo vsakega izmed njih tako pomembno in enkratno, da bi množica drugih lahko izničila njegovo vrednost? Pravzaprav ne. Domislila sta se gledališko močne in pomensko polne rešitve: nekdanje junake je povezala s sodobnimi liki najstnikov in tako zastavila vprašanja in dobila nekaj pomembnih odgovorov nanje. Igralce je Branko Potočan poslal na igrala, kjer izvajajo parkur, in predstava pred gledalci večplastno zaživi.

Bistvena vprašanja

Vprašanja, ki si jih predstava zastavlja – in jih zastavlja tudi nam –, so: Kdo so bili in kdo sploh so junaki, ki mladim lahko predstavljajo vzor in jih motivirajo na njihovi poti v odraslost? Ali jim dovolj pogosto predstavimo pozitivne junake, ki so Slovencem gradili zavest o lastnih zmožnostih in pogumu? Je mogoče njihova junaštva oživiti tako, da jih mladi lahko sprejmejo za svoja in se vsaj delno poistovetijo z njimi? Kdo so današnji junaki in kaj mladim pomenijo? Kako učenci premagujejo strah, pokažejo pogum in pomagajo drugim?

Vsa ta vprašanja so le glavna vodila za razmislek o tem, kako učence pripraviti na predstavo, kako spremljati vse, kar se na odru dogaja, kako nadaljevati pogovor ali dejavnosti po predstavi. Predstava je namreč tako zastavljena, da gledalce zabava, hkrati pa jim ves čas zastavlja vprašanja, jih izziva in spodbuja. Zanje bo to posebej vznemirljiva izkušnja, v kateri bodo prepoznali delček svojega posebnega sveta in se na svojstven način povezali z liki na odru.

*Besedilo nagovarja pedagoge, vprašanja pa so namenjena učencem in se nanje obračajo neposredno. Pisana so v poševnem tisku.

Pred ogledom predstave

Pravljčni junaki

V predstavi *Vsi junaki zbrani* nastopajo osebe iz sodobnega sveta, dvanajstletni (le France, glavni junak, je desetletnik, ampak o tem kasneje) šolarji, ki se pripravljajo na tekmovanje v televizijskem kvizu iz znanja in spretnosti z enakim naslovom. Pri tem se učijo medsebojnega sodelovanja in tekmovanja. Ni naključje, da vsak izmed njih nosi ime junaka iz slovenske mitološke zakladnice, saj prevzamejo eno ali več potez svojih mitoloških soimenjakov. Osnova za njihovo karakterizacijo so liki iz slovenskih pravljic, pripovedk in bajk. V pomoč pa najprej nekaj literarnih pojmov.

Pravljica: V pravljicnem besedilu se dogajajo čudeži in neverjetne stvari, čas in kraj sta po navadi izmišljena, dogajanje je preprosto in razumljivo, vendar prežeto z domišljijo, v vseh pa na koncu večinoma zmaga dobro nad zlim. Ločimo ljudske ter klasične in sodobne avtorske pravljice. Avtor ljudske pravljice ni znan, avtorskim pa pravimo tudi umetne.

Pripovedka: V pripovedkah sta kraj in čas nakazana ali celo konkretno imenovana, kot na primer v Levstikovem *Martinu Krpanu*. Prav tako kot v pravljici so tudi dogodki v pripovedki čudežni in neverjetni, liki, ki nastopajo v njih, pa imajo največkrat posebne, nadnaravne lastnosti, kot jih ima na primer *Peter Klepec* iz ljudske pripovedke.

Bajka: Imenujemo jo tudi *mit* in gre za vrsto ljudske pripovedi o bogovih, bajeslovnih bitjih, nenavadnih pojavih in dogodkih, na primer o nastanku krajev, gora, morij, jezer in podobno.

Ljudske bajke, pripovedke in pravljice so se prenašale od ust do ust in marsikateri od pripovedovalcev je kaj spremenil, odvil ali dodal. Tako se je ohranilo več inačic, različic oziroma variant.

France v predstavi *Vsi junaki zbrani* v svojih blodnjah po padcu, ki ga doleti med parkurjem, sreča nekaj slovenskih mitoloških junakov. V njegovih sanjah oživijo naslednji liki:

Mojca Pokrajculja

Ste brali pravljico o Mojci Pokrajculji? So vam jo pripovedovali? V čem je bila Mojca junakinja? Kaj je naredila? Je to, da je v svoj piskrček sprejemala živali, že junaštvo? Jih je sprejemala brezpogojno, zato da bi se pogrele in naspale ali si je od vsake izmed živali obetala tudi koristi?

Otroci se, ko so bili še majhni, o tem v zvezi s slovensko otroško junakinjo gotovo niso spraševali. V poznejšem razmišljanju pa vzbuja njeno ravnanje dvome ali *moralne dileme*, kakršne bodo morali v življenju še mnogokrat rešiti.

Ste kdaj imeli moralne dileme? V zvezi s čim? In kako ste se odločili?

Mojca je živali lahko sprejemala pod streho pod pogojem, da so povedale, kaj znajo delati (da so ji v zameno za zavetje pomagale pri delu), hkrati pa tudi zato, ker je spodbudila vsako izmed njih, da se je izkazala v tem, v čemer je bila najboljša.

Kako so ji živali pomagale? Kaj pa lisičino ravnanje? Se ga otroci spomnijo? Kakšna krivica se je zgodila zajčku? Ali je prav, da se je pravljica tako končala?

Številni otroci so to občutili kot nepopravljivo krivico. In če so jo, pomeni, da so nanjo občutljivi.

Peter Klepec

Poznate njegovo zgodbo? Kakšen otrok je bil Peter Klepec? Kaj se mu je zgodilo, da si je tako močno zaželel postati močan? Kaj je spoznal? Se je tudi vam kdaj zgodilo, da ste se počutili nemočne, in se vam je zdelo, da bi vam telesna moč pomagala premagati zlo? Kdo je pomagal Klepcu in s čim? Ali je Klepec s tem, ko je premagal hudobne pastirje, rešil le svojo težavo ali je pomagal še komu? Zakaj je torej Peter Klepec junak?

Po navadi imajo pravljicična bitja moč, da pomagajo pozitivnim in dobrosrčnim, hudobne pa kaznujejo. Zgodba o Petru Klepcu potrjuje sicer v sodobnem času čedalje bolj cenjeno moč mišic, vendar je ta uporabljena za dobrobit širše skupnosti.

Krištof Lambergar

Tudi on je, podobno kot Peter Klepec in pozneje, kot bomo videli, Martin Krpan, živel sam z materjo. Bil je plemiškega rodu.

Kakšne postave je bil Krištof? Zakaj je cesar z Dunaja poslal ponj? Kdo

je tam ustrahoval mesto?

V vsem cesarstvu in na Dunaju ni bilo junaka, ki bi lahko premagal hudobnega nasprotnika. Lambergar je na Dunaj odšel v solzah; tudi njegova mati je ob sinovem odhodu jokala.

Ga je bilo kljub veliki telesni moči strah? Ste kdaj občutili tak strah, čeprav ste vedeli, česa ste zmožni?

Seveda je šlo tu za življenje in smrt, cesar otroci v življenju skoraj gotovo še niso občutili. Pravljični junaki opravijo velika junaštva in v igri so velika ozemlja, družine, celotna cesarstva in podobne velike reči, da nas bolj prevzamejo in navdihujejo, saj junaki zmorejo nemogoče. Tudi v filmih je takih junakov cela vrsta. Običajno otroci pravijo, da junak premaga vse. Tako velika je njegova moč.

Kako je Lambergar pokončal nasprotnika? S čim se je torej izkazal?

In ko je cesar mlademu junaku ponudil bivanje na Dunaju, ga je ta odklonil, saj je komaj čakal, da se bo vrnil domov.

Martin Krpan

Pisatelj Fran Levstik je lik Krištofa Lambergarja nadgradil in ustvaril narodnega junaka, ki ga je skoraj povsem zasenčil. Za razliko od Krištofa je Martin živel na vasi. Ni se izkazal le s telesno močjo, ampak tudi z neposrednostjo in zdravo kmečko pametjo, s katero je med pripravami na boj jezil cesarja na Dunaju.

Kaj mu je cesar najbolj zameril? Kdo je bil Krpanov nasprotnik? Je tudi ta imel tri glave kot Pegam? Od kod je prihajal? Zakaj se je Levstik odločil za sovražnika te narodnosti? Zakaj je Krpan ne le junak, ki je premagal hudobnega nasprotnika, ampak je tudi tako priljubljen, simpatičen? Ali mu je cesar, potem ko je Martin dobil dvoboj, odpustil škodo, ki jo je Krpan naredil na dvoru? In kaj mu je ponudil za nagrado? Kaj je izbral Krpan in za kaj je prosil?

Cesar je nerad pristal na Krpanovo zahtevo, saj je bilo to v nasprotju z zakonom. Ampak oteto cesarstvo je bilo zanj vredno tudi te žrtve. Krpan se, prav tako kot Lambergar, vrne domov, saj ga tuje mestno okolje utesnjuje.

Kje vse živijo otroci? Bi bili raje doma v mestu ali na vasi? Zakaj?

Miklova Zala

Mlado in lepo dekle je odraščalo brez očeta in se je zaljubilo v fanta, ki je sodeloval v boju proti Turkom. Zala je junakinja zgodovinske povesti; eno od inačic je zapisal pisatelj Jakob Sket in ta je tudi najbolj znana. V njej bogat Žid med turškim vpadom izda domačine..

Kaj pomeni izdajstvo? Ste bili kdaj žrtev izdajstva ali pa ste sami koga izdali ?

Zalo razglasijo za mrtvo, v resnici pa so jo ugrabili Turki in jo odpeljali v suženjstvo – kot številna druga lepa dekleta. Vendar se ne ukloni. Muke podrejenega življenja prenaša z upanjem, da bo nekoč spet srečala svojega fanta. Po eni od inačic zgodbe jo sreča in prepozna stric, skupaj pobegneta domov, vendar se vrneta prav na poroko Židove, izdajalčeve, hčere z Zalinim fantom, ki je mislil, da je Zala že mrtva. Vse se razkrije in zgodba se srečno konča.

Zakaj je Zala junakinja? Kako je mogoče prenašati tudi najhujše trpljenje? Kaj ji pomeni ljubezen? Kako jo motivira, čeprav ne ve, kaj se dogaja z njenim fantom?

Kralj Matjaž

V zgodovini ima kralj Matjaž obilo resničnih predhodnikov v pravičnih vladarjih, ki so se borili za svoje podložnike – tudi proti drugi gospodi in vladarjem, če je bilo treba.

Poznate še kakšnega takšnega vladarja – resničnega ali iz mitologije?

Najverjetneje je bil model zanj priljubljeni ogrski kralj Matija Korvin, ki je vladal tudi Koroški in delu Štajerske.

Morda veste, kaj je Matija Korvin dobrega storil za svoje ljudstvo? Kako se največkrat vedejo vladarji? Skrbijo za svoje udobje in srečo ali tudi za dobrobit ljudstva? Poznate katerega od omenjenih vrst vladarjev iz zgodovine, iz pravljic, iz knjig, filmov ...?

Ker so bili drugi vladarji Kralju Matjažu nevoščljivi zaradi njegove mogočnosti, so se združili in se obrnili proti njemu. Tolikšni premoči ni bil kos, zato se je s preživelim vojaki zatekel v votlino, kjer naj bi še zdaj spal za kamnito mizo.

Kje je ta votlina? Kaj se bo moralo zgoditi, da se bo kralj Matjaž zbudil in spet pravično zavladal ljudstvu? Bi bilo to potrebno in zakaj?

Kralj Matjaž pooseblja dobroto, pravičnost in prav zaradi tega kot junak vzbuja veliko spoštovanje.

Vsi naštetih junaki so izključno in tipično slovenski. Vsak od njih se je na svoj način izkazal in zato v njem drugi, manj pogumni, vidijo vzor, mu sledijo in ga slavijo.

Ali je dovolj biti močan in sposoben? Kaj je tisto, kar je iz omenjenih pravljčnih likov naredilo junake? Ali so pridobili koristi le zase? Kako so junaška dejanja vplivala na skupnost, na druge ljudi?

V zgodovini se je izkazalo, da ljudje potrebujemo junake – da nam kažejo pot, da nas opogumljajo in motivirajo. Imajo poteze, ki bi si jih želel imeti sleherni izmed nas, kar pomeni, da povzemajo in v sebi združujejo lastnosti, ki jih je človeštvo v svojem obstoju potrebovalo za zgled in motivacijo. To imenujemo *arhetipski* vzorci. Ti že od nekdaj določajo, kaj je junaško.

Ste opazili, da je kdo koga povsem vsakdanjega zaradi česa poimenoval »junak« tudi zaradi ne tako izjemnih dejanj, kot so dejanja naštetih likov? Zaradi česa? Se vam zdi mogoče, da bi v današnjem svetu lahko naštetih junaki še uspevali in zmagovali z velikimi dejanji?

Od arhetipskega k sodobnemu junaku, ki združuje junaške lastnosti

France je osrednji lik predstave *Vsi junaki zbrani*. Je poseben, drugačen, vedoželjen in res veliko ve. Telesno je šibkejši od drugih, vendar je njegova moč drugje: v izjemnem znanju, v pozitivni naravnosti do sveta, kar se kaže tudi v odnosu do matere, s katero živi zelo skromno, in do sošolcev, s katerimi se pogovarja in ravna prijazno in čuteče. Najbolj pa se France odlikuje po tem, da mu je mar za skupnost ter njeno dobro. Po znanju, razgledanosti, širini in čuteči naravi spominja na našega največjega pesnika, svojega soimenjaka Franceta Prešerna, ko je bil še mlad in preden ga je popolnoma prevzela grenkoba. Tako ga je opisoval Anton Slodnjak v biografskem romanu z naslovom *Neiztrohnjeno srce*.

Poznate katero Prešernovo pesem? Katero še posebej velikokrat slišite, saj je tudi uglasbena in jo Slovenci pojemo s ponosom? Kdo jo je uglasbil?

Po svoji okretnosti, duhovitosti, dobronamernosti in pogumu pa France spominja na najbolj pozitivnega slovenskega junaka in zato izredno priljubljenega Kekca. Izmisлил si ga je pisatelj Josip Vandot, po njem so bili posneti že trije filmi, ki jih Slovenci še zmeraj z veseljem gledamo, v našem gledališču je že deset let na sporedu predstava Kekec, pisatelji so pisali knjige, navdihnjene s tem junakom.

Ste že videli filme o Kekcu? Kateri vam je najbolj všeč? Zakaj?

Kekec je ugnal hudobnega Bedanca in pregnal ljudomrzno Pehto.

Kdo pa je bil njegov zaveznik, stari dobrodušni zeliščar, ki je trdil, da »za vsako bolezen ena rožca raste«?

France torej združuje vse arhetipske lastnosti junaka. Značajske je drugačen in zrelejši, kljub temu da je dve leti mlajši od sošolcev, saj je zaradi izjemnih sposobnosti preskočil kar dva razreda. Ker je telesno šibkejši, si ga moči in priznanja željni odraščajoči sošolci radi privoščijo. Vendar se ne pusti. Prepriča jih s tistim, v čemer je najmočnejši in najsposobnejši. Je zvest, vljuden, hvaležen, blag, pravičen, pošten, širokosrčen, pogumen, iskriv in zato zelo zabaven.

Celotna predstava je na vseh ravneh prežeta s humorjem: v besedni okretnosti, v gibalni radoživosti, v glasbi in v poeziji. Humor pritegne mlade gledalce, da skozenj na zabaven način doživljajo gledališče in vse, kar jim lahko ponudi.

Mladi bodo dogajanje na odru bolj pozorno spremljali, če bodo opremljeni z nekaj več referenčnega znanja in izoblikovanimi vprašanji v zvezi s temo predstave, ki bo ponudila nekaj odgovorov in najbrž rodila nova vprašanja.

Po ogledu predstave

Vtis

Kakšni so vaši prvi vtisi? Ste uživali? Kako ste doživeli predstavo? Zakaj takšen naslov? O čem uprizoritev govori? Navedite glavne teme. Zakaj je avtorica uporabila sodobne in mitološke junake? Kakšna je razlika med njimi? Kdo so junaki danes? Zakaj je eden od pomembnih elementov parkur? Ste se v gledališču dobro počutili? Ste že kdaj igrali na odru in veste, kakšen je občutek, kadar nastopate pred občinstvom?

Gledališki elementi

Kako ste sprejeli igro odraslih igralcev v vlogah dvanajstletnikov? So vas prepričali? S čim? Vas s čim niso? Kakšni so se vam zdeli kostumi – primerni? Se tako oblačite tudi sami ali ste njihova oblačila sprejeli le kot gledališko opravo? Kaj pa glasba? Vas je pritegnila? Je bila predstava dovolj dinamična? Je gibanje na igralu povečalo učinek dinamike ali je kdaj postalo moteče? Ste že prej videli kakšno predstavo gibalnega gledališča in ste poznali to zvrst? Ste pogrešali še kakšne druge scenske elemente ali je bilo igrano dovolj? Je bila predstava razumljiva in ste ji lahko sledili? Bi sami kaj drugače izpeljali? Kaj? Zakaj?

Odnos do revščine

V prvem prizoru spoznamo Franceta in mamó, ki živita sama. Mama je torej samohranilka, saj sama skrbi za sina. Iz njunega pogovora postane jasno, da imata tako malo denarja, da si mama ne more kupiti nič lepega zase, še bolj pa je to jasno po tem, ko France izve, da spet ne bo mogel na končni izlet s sošolci, da z njimi ne more niti v kino in da Mojco, sošolko, ki mu je všeč, pozneje lahko povabi le na košček pice in kozarec vode. Za povrh pa mamó še skrbi, da bo izgubila službo, in v drugem delu predstave izvemo, da jo res izgubi.

France se na svojstven način bori z neprijetnostmi. Na mamino

prigovarjanje se odzove z besedami: »A končni izlet? A spet ne bom šel? Ja, super, fantastično, da best, mega! Kater butec pa še hod na te kretenske izlete pa na ekskurzije?! Debil, ki si jih je zmislu! Pa v kino hodit?! Beda ... totalna! Zato – hvala ti, mama, hvala, da si me že petič po vrsti rešila mojega končnega izleta.« Čeprav besede govorijo o neprizadetosti, pa vemo, da je Francetu težko, ker se vseh teh skupnih dejavnosti in druženj ne more udeleževati. Slišali smo njegov ton, s katerim sporoča povsem nekaj drugega. Vendar je osebnostno močan in se proti temu bori s humorjem, skoraj s *sarkazmom*.

Ste se že kdaj odzvali tako, torej s pikrim, posmehljivim tonom, pripombo, ali opazili koga, ki se je? V kakšnih primerih se odzovemo tako?

Ko je resnica pregrenka ali ko je ne moremo več prenesti, se začnemo norčevati iz nje, vendar ne na lahkoten in brezbrizen način, temveč z opazno grenkobo in nezadovoljstvom. Francetu je v resnici hudo, vendar se je taka občutja naučil premagovati. Poln je domislic in znanja iz zakladnice ljudskih modrosti, ki jih kar stresa iz rokava, in tako presega danost, ki bi ga lahko pritisnila k tlom. V slovenski književnosti je cela zakladnica besedil, ki obravnavajo revščino.

Ali poznate kakšen ljudski pregovor ali reklo, ki govori o revščini? Mogoče kakšno zgodbo, film?

Dragica Haramija je na simpoziju *Oko besede* obravnavala revščino v slovenski otroški in mladinski književnosti in je v sklepu svojega predavanja zapisala: »V izbranih literarnih delih ima revščina različne obraze, lahko je povod za kraje in druge nečednosti, ki jih socialno občutljivi bralec sicer zazna kot kršitev, a so hkrati podane kot nuja, nasprotno pa revščina velikokrat zaznamuje pokončno držo in poštenost literarnega lika. Pogosto je literarne like sram, da so revni, čeprav se zavedajo, da za socialno stanje nikakor niso niti krivi, še manj odgovorni – saj so vendar otroci. Njihovo spopadanje z revščino vsebuje vso paleto (negativnih) čustvenih odzivov: od boja za pravičnejše razmere in medčloveško sodelovanje, strah, razočaranje, prizadetost in popravljanje krivic. To pa so, žal, občutenja, ki so v sodobni družbi še kako prisotna, zato so tudi kanonska literarna dela s temo revščine zelo aktualna.« (Dragica Haramija: Aktualnost kanonskih realističnih mladinskih besedil s temo revščine, *Otrok in knjiga*, št. 88, 2013)

France mami omeni, da je tudi Peter Klepec živel sam z materjo, v revščini, in doda, da mu je mama tako »na tanko kruh rezala, da se je sonce videlo skozenj«. Na kmetih so zmeraj raje odrezali debelejšo koso kruha, če so ga in kadar so ga imeli, saj so tisti tanki v prejšnjih časih pričali o revščini. Zato se je France spomnil te primere iz pravljice.

Predlog: Učenci gotovo poznajo koga, ki živi v revščini, saj je takih otrok čedalje več. Naj sami poskrbijo za način, kako bi po svojih močeh pomagali vrstnikom. Revščina je najhujša takrat, ko ljudje nimajo niti za hrano. Če je šola občutljiva za take stiske učencev, se odzove po svojih zmožnostih. Še posebej pomembno je spomniti, da je med njimi gotovo nekaj posebno nadarjenih otrok, ki pa zaradi okrnjenih finančnih razmer ne morejo razviti svojih talentov. Mogoče lahko pomagajo pri tem.

»Preveč pameten«

Mama ne dohaja Francetovega stresanja šal, citatov, izrekov, pregovorov. Zdi se ji, da je od vsega nakopičenega znanja že »čisto zmešan« in da je preveč pameten.

Ste že slišali ta izraz? Ali je mogoče biti »preveč pameten«? Kaj pravzaprav to pomeni? Da je posebej nadarjen, vendar čuden? Da se zaradi prevelikega znanja nenavadno vede? Poznate koga, ki je takšen? Ali se sami počutite tako? Kako gledate na take ljudi sošolci, prijatelji, okolica? Ste jim nevoščljivi, jih žalite, iščete in poudarjate njihove slabe lastnosti? Jih preprosto označite z besedo »čuden« in se ne potrudite, da bi jih bolje spoznali? Če ste sami takšni, kako to občutite? Kako se vedete do sošolcev, do okolice, in kako se oni vedejo do vas?

Včasih se zelo nadarjeni otroci zaprejo vase in ne najdejo pravih sogovornikov, saj se s sošolci ne morejo pogovarjati o istih stvareh. Včasih se pač preprosto ne znajo vključiti v skupnost. Naj učenci ugotovijo, kako bi se lahko takemu sošolcu približali, kako bi ga pritegnili k skupnim dejavnostim. Najbolj se obnese tisto, kar velja za vsako zdravo skupnost: poudarjanje najboljših lastnosti in sposobnosti posameznika. Če je znanje nekoga veliko, ga lahko deli z drugimi in jim tako pomaga, hkrati pa sam dobi družbo in se nauči drugih, socialnih veščin. O tem se je dobro pogovarjati in spodbujati otroke, naj se med sabo povežejo, ker bodo pridobili tako oni kot skupnost.

Prva ljubezen

Francetu je všeč Mojca, vendar je še tako mlad in neizkušen, da ne ve, kako bi jo osvojil in jo povabil ven. S pičlim zneskom, ki ga ima v žepu, jo lahko povabi le na kos pice, ki bi ga jedla ona, sam bi jo pa le gledal. Torej bi ji vendarle rad dal vse, kar ima. Vmes pesni oziroma recitira slovensko ljudsko: »Bod' moja, bod' moja, / ti bom lešnkov dal, / boš tiste pojedla, / bom drugih nabral.« Pravi ji, da je »tolk zmešan, da bi še krožnik polizal« za njo, in jo nagovarja, naj hodi z njim.

Kaj pomeni hoditi z nekom? Je med mladimi v rabi še kakšen drug izraz? Ali ima kdo med vami že fanta ali dekle? Kako se počuti ob tem? Bi res vse dal/-a zanj/-o? Kako pristopiti k nekomu, ki ti je všeč? Kako najti izgovor, da se nekomu približaš? Povedati sošolki, sošolcu ali prijateljici, prijatelju, naj tvoji simpatiji sporoči, ali jo/ga prositi, da zate organizira zmenek? Kaj reči, kako se obnašati? Sramežljivo? Nastopaško?

France znova uporabi sarkazem: »Sem največji car na šoli! Poglej te bicepse, vse te mišice nabildane ...« Vemo, da se France prav s tem ne more bahati, pa se vseeno odloči za tako taktiko, seveda namenoma.

Kaj hoče s tem doseči? Kako se dekleta odzivajo na takšno snubljenje? Jim je to všeč? Kako pokažejo, če jim je nekaj všeč ali ne? Kakšno vedenje jim najbolj ugaja? Kako fantje sprejemajo vedenje deklet? Kaj je najljubše njim?

»Možganski trust« in »gugl«

Peter se Mojci in Francetu pridruži nezadovoljen, ker mu je učiteljica dala trojko, ko ji je vendar povedal vse – »kot da bi z gugla bral«. Jezen je nanjo.

Kako se odzovete, če se ne strinjate z oceno? Se pritožujete, ste užaljeni, se spravite na učitelje? Ali ste sposobni priznati, da vaše znanje ni bilo blesteče, in ga tudi realno oceniti? Kako občutite krivično oceno? Se tudi drugi sošolci potegnejo za krivično ocenjenega ali se za oceno bori sam?

Peter zabavlja čez oceno in učiteljico, hkrati pa najbrž ve, da ni znal za petico. Peter meni, da se mu za kviz ni treba učiti, če zna France vse. Zdi se mu dovolj, da zna eden, druga dva pa v ekipi le sodelujeta. Tudi Mojca trdi, da je France »možganski trust«.

Kaj to pomeni? Poznate še kakšen drug izraz za nekoga, ki vse ve in zna? Od kod se da največ naučiti? Kako pogosto uporabljate Google ali druge brskalnike? Se največ učite iz knjig?

Danes je na voljo veliko informacij, ki jih ponujajo najrazličnejši mediji; vse večkrat so najnovejša znanstvena dognanja prej objavljena na spletu, kot pa pridejo v učne načrte in v šolske učbenike.

Kako se pogovarjate v šoli, če se tam učite drugače, kot ste prebrali, slišali ali videli kje drugje? Ali učitelji uveljavljajo zgolj svoj prav ali jih tudi vi podučite o dognanjih z dokazi in viri? Kako se odzovejo? Se držijo zgolj učnega načrta ali so vam pripravljeni prisluhniti? In kaj naredite, če ni posluha? Se uklonite in ponavljate za učiteljem ali kako drugače uveljavljate svoje novo pridobljeno znanje?

Prepiranje, dokazovanje pred puncami, merjenje moči

V predstavi se fantje ves čas prepirajo, tekmujejo med sabo, dražijo drug drugega in dokazujejo svojo veljavo. France pravi, da je to zaradi pubertete, saj takrat začnejo moški hormoni intenzivneje delovati.

Jih morda k takšnemu vedenju spodbuja še kaj drugega? Se tudi med dvanajstletniki v vaši šoli to pozna? Kako? Kaj še počnejo?

Krištof iz nasprotne ekipe Mojca izziva, ko pravi, da ne ve, zakaj je tako seksi punca lahko skupaj z dvema kekcema (s tem misli na Martina in Franceta, ki sta z njo v isti ekipi).

Koga misli z izrazom »kekec«? Zakaj skuša žaliti in razvrednotiti njena sotekmovalca? Je razlog zgolj ogroženost zaradi znanja? Mu je Mojca všeč in bi jo raje imel v svoji ekipi, da bi ji bil bliže? Je res treba žaliti in poniževati druge, da bi sam prišel do veljave? Kako fantje tekmujejo med sabo za premoč in za naklonjenost deklet? Se kdaj pretepajo? Je dekletom to všeč? Ali bolj občudujejo druge lastnosti in dosežke?

Mojca zelo jasno izjavi: »Ne bom hodila s fanti, ki se pretepajo!« S temi besedami bi ju najbrž ustavila, če bi se fanta hotela pomeriti s pestmi, vendar prideta Zala in Martin in pogovor se obrne drugam.

Tekmovanje

Na igrišču se srečajo tekmovalci obeh ekip, ki se pripravljata na tekmovanje v televizijskem kvizu. Krištof, Zala in Martin trdijo, da je prostor, kjer se zbira ekipa njihovih nasprotnikov, njihov »plac«. Seveda je to prostor za vse, vendar si ena od ekip lasti pravico do svojega »ozemlja«, saj tam vadi tudi parkur. Običajno se določene skupine mladih stalno zbirajo na enem mestu, saj zmeraj vedo, koga bodo tam srečali. Novinci so lahko zanje vsiljivci.

Kje se zbirate? Kaj tam počnete? Se pogovarjate, izmenjujete novice, se zbirate zato, da potem krenete kam drugam, in je tak prostor le izhodišče? Kaj je namen zbiranja mladih na določenem mestu? Kako se vedete do novincev ali do koga, ki se na takem mestu nepovabljen znajde med vami? So take skupine zmeraj zaprte in izključevalne? Se je treba dokazati, da lahko postaneš član take skupine in imaš pravico do tega prostora, ali obstaja le tihi dogovor, ki ga vsi spoštujejo? Ste do drugačnih, do tistih, ki v skupino ne spadajo, strpni ali ne? Kaj je nestrpnost? Koga bi lahko zmeraj sprejeli medse in koga nikoli ali pa le pod določenimi pogoji? S čim je to povezano? Z načinom oblačenja, z barvo kože, s poreklom, z vero, s standardom?

Na igrišču je čutiti, da so tekmovalci že napeti. Finale kviza se približuje. Drug drugega zbadajo. France, ki je tarča posmeha zaradi telesne šibkosti in otroškega videza, se tudi v vsakdanjem pogovoru dokazuje z znanjem. Drugi so navajeni, da se to počne le v šoli, kadar je treba, ne pa v običajnem pogovoru in tudi zato imajo Franceta za čudaka. On pa se zaveda, da je to njegovo najmočnejše orožje, in se ne pusti odpraviti z običajnimi publicami o suhi južini in podobnem. Ne pusti si do živega, kot radi rečemo. Pomaga si s citati, ki potrjujejo njegovo znanje. Ko navaja posamezne verze, izziva nasprotnike, naj ugamejo, od kod so. Seveda nihče ne ve toliko kot on.

Kaj je citat? Kakšen je slovenski izraz zanj? Znete citirati kakšen verz ali odlomek iz literature?

Predlog: učenci naj citirajo drug drugemu, posamezno ali po skupinah, odlomke ali verze iz znanih del in naj ugibajo, od kod so. Nagrado za zmagovalca naj si izmislijo sami. Pogoj: nagrada naj ne bo materialna, zato naj bodo pri tem ustvarjalni.

Sodelovanje : tekmovanje

Zala med besednim dvobojem na »placu« trdi: »Ne moreš bit istočasno prjatu pa nasprotnik, halo?!« France takšno možnost predstavi kot svetovni izziv: »Če bi blo kej zanimivo, bi blo to. Tud ene vojne ne bi blo več na svetu.«

Kaj menite? Je to sploh mogoče? Ste to kdaj izkusili ali videli? Kje? Pri športu? Pri preverjanju znanja v šoli, v krožkih, doma ...? Katere so prednosti in slabosti tekmovanja in sodelovanja?

	sodelovanje	tekmovanje
pogoji	lahko so različni, saj vsakdo prispeva po svojih močeh in zmožnostih, zmagovalcev in poražencev ni	načeloma morajo biti enaki, vendar boljše razmere zagotavljajo boljše izhodišče: socialne razmere finančne razmere prostorske ipd. razmere
kdo pridobi	ni izločanja, ker vsakdo prispeva, kolikor zmore, torej pridobijo vsi	zmagovalci
namen	skupni uspeh z najboljšim, kar zmore posameznik	zmaga (če gre za kolektivno igro ali projekt, je skupna)
motivacija	dati in pridobiti od vsakogar in za vsakogar, ki sodeluje	zmagati, biti boljši, uspešnejši od drugih, utreti si pot do boljšega položaja
rezultat	vsak sodelujoči se veseli napredka, ki ga prinaša skupno delo	eni slavijo, drugi so žalostni: tisti, ki jim je hudo, potrebujejo spodbudo (rezultat trenutne smole ali premajhnega prizadevanja?)
pedagoški postopki	spodbujanje skupnega dela, rezultati so vidni ne glede na prispevek posameznika	čestitke in priznanja zmagovalcem, spodbuda poražencem

Predlog: Učenci si lahko izmislijo igro, ki bo v tematsko nezavezujoči dejavnosti združevala oboje.

Parkur

Izkušeni koreograf in plesalec Branko Potočan je za gibalnogledališko predstavo *Vsi junaki zbrani* uporabil prvine parkurja (beseda je francoskega izvora, *parkour*, izg. parkúr). Ne po naključju. Edini namen parkurja je namreč prek vseh ovir kar najhitreje priti od točke A do točke B. To je netekmovalna disciplina, v kateri se vsak posameznik prilagaja posameznim izzivom na poti. Pri tem velja pravilo, da je njegovo edino »orodje« telo. Parkur lahko izvajamo kjerkoli, vendar je največji izziv za to vrsto gibalne discipline urbano okolje, saj je tam največ ovir, kakršne so stopnice, ograje, zidovi, garaže, strehe ...

Ali kdo pozna to vrsto fizične dejavnosti? Se je kdo v njej že preizkusil? Kaj vse je treba znati za obvladovanje te discipline?

Branko Potočan in ustvarjalna ekipa so parkur v uprizoritvi uporabili tudi zaradi dinamike. V ta namen je na odru postavljeno igralo, ki igralcem omogoča nenehno gibanje. Parkur pa je tudi psihološko motivirana dejavnost, saj *traceurja* (*traceur* je bolj izkušen izvajalec parkurja ali označevalec, izg. *trasêr*) spodbuja, da se spopade z vsako oviro posebej, da gibe vsakič drugače kombinira, da je pri tem ustvarjalen in šele tako napreduje. To je pomembna lekcija, nauk predstave: **napredovanje k cilju ob spopadanju z vsako življenjsko oviro, sprotno nabiranje izkušenj in s tem povezano življenjsko zorenje**. Za ilustracijo, kaj je parkur, si lahko ogledate video na strani <https://www.youtube.com/watch?v=NX7QNWEGcNI>.

Pomoč v nesreči

Sredi besednega dvoboja ekip in merjenja moči na igralu France nesrečno pade in izgubi zavest. Najprej vsi mislijo, da le igra. Ko pa se prav na nič, kar poskusijo, ne odzove, ugotovijo, da je stvar resna in da bo treba nekaj ukreniti. Nihče se ne znajde. Krištof poskuša najti odgovor na Googlu, kjer lahko najdemo vse, tudi navodila o tem, kako reševati življenja, vendar si z najdenimi informacijami ne zna zares pomagati. Hitro in pravilno ukrepanje je v takih trenutkih ključno, saj lahko odloča o življenju in smrti. Naši »junaki« vedo, da so se o tem učili, vendar se ničesar več ne spomnijo. Po daljšem ugibanju in prerekanju se vendarle odločijo, da bodo poklicali ravnateljico.

Se vam je kaj takega že zgodilo? Ste se znali ustrezno odzvati? Kaj je treba narediti? Bi znali pomagati, če bi bilo treba? Ste se o tem že učili? Kje?

Predlog: Naj učenci vadijo situacijo, kot je ta s Francetom, in naj obnovijo ali osvojijo dragoceno znanje, čeprav je za toliko stare otroke to morda težko.

Blodnje

France je doživel močnejši pretres možganov in še ni čisto pri sebi. Vse pomeša: liki iz ljudskega izročila, ki bodo tema kviza, v njegovi glavi oživijo in se pogovarjajo. France jih ošteva in jim marsikaj očita: Mojci, da je verjela lisici in ne zajčku, Petru Klepcu, Krištofu Lambergarju in Martinu Krpanu, da za svojo deželo od cesarja niso iztržili ničesar, čeprav so za to imeli možnost. Pravljični junaki pa Francetu očitajo, da je do njih sovražen; radi bi odšli iz njegovih morastih sanj, pa ne morejo.

Ste kdaj sanjali moraste sanje? Kaj se vam je dogajalo? Je bilo kaj v

povezavi z vašim resničnim življenjem in s stiskami, ki ste jih doživljali čez dan? Kaj vas je zbudilo in kako ste se potem počutili? Vas je morast občutek spremljal še naprej ali ste se ga lahko hitro otresli?

Franceta na srečo zbudi mama, ko ga pride obiskat Mojca, vendar se je z njim nemogoče pogovarjati, saj je še naprej čisto v svojem svetu. Zato Mojca obupana odide, prepričana, da France na kvizu ne bo mogel sodelovati. Nato pride še Zala. Z veseljem ugotovi, da France ni pri sebi, in je že prepričana o zmagi svoje ekipe. Mami Zala ni všeč. France si je v zvezi s kvizom zadal pomemben cilj: zmagati in iti na morje. Tisto, kar je za druge samoumevno, si bo moral on šele priboriti.

Kakšna je primerjava med materialnimi možnostmi za počitnice in za različne druge dejavnosti, ki jih imata Zala in France? Kaj Zala omeni kot najhujšo stvar na svetu? Kako po navadi rečemo tistim, ki imajo vsega v izobilju in vseeno niso zadovoljni? Kako Francetova mama reče Zali? Zakaj?

Francetova mama ima prijatelja, ki ga nikoli, ko ga potrebuje, ni ob njej. Francetu se zdi taka zveza nesmiselna, mama pa jo, kljub temu da se tega zaveda, še naprej vzdržuje.

Zakaj? Ste tudi vi že kdaj opazili podoben odnos? Kaj bi na maminem mestu naredili vi? Ali si tudi vi kdaj zaželite, da bi bil z vami kdo, ki ga v tistem trenutku ni ob vas? Kaj takrat naredite?

Pred kvizom

Zaradi Francetovega stanja je zdaj videti, da je zmaga za Mojco in Petra že padla v vodo, saj sta se zanašala predvsem na njegovo znanje. Krištof se trudi okrog Mojce, saj bi rad z njo »dejtal«, vendar ga Mojca zavrne.

Kaj ji pri njem ni všeč? Ali Krištof razume, zakaj ga je zavrnila?

Krištof se pred Mojco pohvali, da lahko prek njegovega in Martinovega očeta vpliva na zmago v kvizu. Računa torej na protekcijo.

Zakaj se Mojci to ne zdi prav in kaj mu zabrusi, ko se norčuje iz revščine njene družine?

France v svojih blodnjah spregovori s kraljem Matjažem. Pove mu, kako prav bi bilo, da bi se vrnil med ljudi in pravično zavladal, saj bi v deželi nujno potrebovali junaka, kakršen je on, junaka, ki bi premagal krivičneže na oblasti.

Kaj mu kralj Matjaž odgovori? Mu da upanje? Ga spodbudi? S čim?

Kviz in upor

Kviz, v katerem sodelujeta obe ekipi (v prvi so France, Mojca in Peter, v drugi Zala, Krištof in Martin), je postavljen v televizijski studio. Ekipi sta že v napetem pričakovanju. Tik preden se oddaja začne, se pojavi France. Kostumi junakov iz slovenskih pravljic in pripovedk, v katere se morajo obleči tekmovalci, so pripravljene, vendar eden manjka, in France ostane brez njega. Voditeljica se ne zmeni za to in za gledalce nastopa, kot da je vse v redu. Seveda sta ekipi v neenakovrednem položaju, saj France še išče svoj kostum in ne more odgovarjati na vprašanja. Ko se vrne, pa izkoristi vsak trenutek, da s svojim bogatim znanjem pomaga ekipi. Vendar je za režiserko, ki se oglašča iz ozadja, to le odvečno govoričenje, ki zmoti načrtovani potek šova. Televizije namreč to ne zanima, saj se izkaže, da je kviz le predstava, ki jo potrebuje za večji zaslužek. Istočasno je namreč odprta telefonska linija, na kateri naj bi poslušalci ugibali imena junakov, v katere so oblečeni tekmovalci. Vmes prihaja do vrste prekinitev zaradi reklam pokroviteljev, ki program gmotno podpirajo (sponzorirajo). Vrhunec pa oddaja doseže, ko je čas za tekmovanje v parkurju. Tekmovalci morajo ostati oblečeni v nerodne kostume, saj

poslušalci še zmeraj niso uganili, koga predstavljajo. Ker bi bilo izvajanje parkurja v njih nevarno, se temu drug za drugim, na koncu pa še družno uprejo. Njihov upor je vrhunec in bistvo predstave, saj se obrnejo proti cenenu potrošništvu, proti laži, proti zanikanju pravega znanja, ki ga mediji nadomeščajo s plehkim in površinskim zabavljaštvom. Kostume odvržejo in ne upoštevajo nobenih navodil več. Tekmovalci stopijo skupaj, v tem je njihova moč in to iz njih naredi junake. Borijo se za nekaj dobrega in proti nečemu, kar prepoznajo kot slabo, škodljivo in ceneno. Danes ni prav pogosto, da bi ljudje stopili skupaj. Potrošništvo je tudi upor individualiziralo. Zaveznitva ni več, saj se vsak bori le zase in je zato proti vsem.

Kaj menite: kateri trenutek je sprožil upor? Imate tudi vi podobne izkušnje? Čemu ste se kdaj družno uprli? Kako ste se počutili, ko ste se skupaj borili za isto stvar?

Novi načrti za počitnice

Debeli rtič, namenjen zmagovalcem kviza, je splaval po vodi, a obe ekipi sta zdaj eno. Vsi postanejo prijatelji in zavezniki, zato so močnejši. In v tem skupnem boju dozori. France je največji junak družčine, ki zdaj razmišlja o skupnih načrtih. Še Krištof izrazi željo, da bi naslednje šolsko leto sedel pri njem.

Zakaj hoče Krištof sedeti pri Francetu? Zakaj je France postal junak? Kakšni so novi načrti za počitnice? Koga vključujejo in kako?

Vsak je lahko junak

V vsakem od nas sta želja in potreba po tem, da raste, da nekaj doseže. Ampak na naši poti se zmeraj pojavljajo večje ali manjše ovire. Nekaterim se lahko izognemo, druge moramo premagati. Nimamo zmeraj znanja in izkušenj, da bi vedeli, kaj (in kako) naj storimo. Prav tako nekaterih ovir ne moremo premagati sami in potrebujemo druge, skupnost. Takrat vse naše sposobnosti, iznajdljivost, izkušnje niso dovolj brez podpore in sodelovanja. Prav sposobnost uspešnega delovanja v skupini je ena od značilnosti odraščanja, ki ne pomeni le »povečevanja« telesne višine in mišic, ampak tudi prevzemanje odgovornosti za svoje odločitve in dejanja.

Vsak je lahko junak, kadar:

- premaguje ovire, eno za drugo in na svoj način;
- zaradi tega ne škoduje drugim;
- naredi nekaj kljub strahu in ga tako premaga;
- vse skupaj dela tudi z mislijo na druge in se veseli, da jim bo pomagal;
- ga vsak dosežek in nove izkušnje, ki jih prinese, ženejo naprej, v nove izzive;
- je odprtega srca in zaupa vase;
- ravna, kot bi ravnal njegov junaški vzornik.

Naštejte svoje junake, svoje vzornike, in povejte, zakaj ste si jih izbrali.

Katere njihove lastnosti so podobne vašim, katere vas motivirajo, da bi se jim radi čim bolj približali?

Jezik

Učenci so najbrž takoj opazili, da igralci v predstavi ne govorijo le knjižnega jezika, da uporabljajo veliko *slengovskih* besed.

Kaj je sleng? Naštejte slengovske besede iz predstave in dodajte svoje, napišite svoj slengovski slovarček besed in fraz svojega razreda, šole, prijateljev in znancev in ga sproti dopolnujte.

V predstavi je vse polno pregovorov in rekov, katerih jezik je pogosto arhaičen.

Kaj pomeni arhaično? Ste si zapomnili vsaj nekaj tourstnih izrazov, rekov iz predstave? Jih tudi sami kdaj uporabljate ali pa jih slišite doma, predvsem od starejših? Se vam zdi, da držijo? Zapišite jih in s tistimi, ki so vam najbolj pri srcu, opremite razred ali kak drug skupen prostor.

V njih so namreč skrite večne modrosti, ki nas lahko vodijo v življenju ali pa so zabavne in jezikovno posrečene.

Avtorica Draga Potočnjak pogosto navaja citate.

Vse naštetu ustvarja besedilno širino in pestrost, podpira večpomenskost.

Literatura in filmi

Nekaj naslovov iz slovenske mladinske literature, ki obravnavajo revščino:

Fran Levstik: *Kdo je napravil Vidku srajčico* (slikanica)

Dragotin Ketteje: *Šivilja in škarjice* (kratka zgodba in slikanica)

Fran Milčinski: *Neusmiljeni graščak* (kratka zgodba), *Ptički brez gnezda* (povest)

Ela Peroci: *Smetana* in *Rdeče-črno kockasta obleka* (kratki zgodbi)

Miško Kranjec: *Kosti* in *Kruh je bridka stvar* (kratki zgodbi)

Prežihov Voranc: *Solzice* (zbirka kratkih zgodb)

France Bevk: *Pestrna* (povest), *Pastirci* (kratka povest) in *Lukec in njegov škorec* (povest)

Tone Seliškar: *Bratovščina Sinjega galeba* (povest)

Nekaj naslovov slovenskih mladinskih filmov, ki se navezujejo na teme iz predstave:

Pastirci (režija France Štiglic, 1973) – o revščini, delu v otroštvu, prijateljstvu in preživljanju časa v naravi

Učna leta izumitelja Polža (režija Jane Kavčič, 1982) – o »preveč pametnem« fantu, prijateljih, dekletih in učiteljih

Ko zorijo jagode (režija Rajko Ranfl, 1978) – o prvi ljubezni

Kekec (režija Jože Gale, 1951)

Srečno, Kekec (režija: Jože Gale, 1963) – prvi slovenski barvni film

Kekčeve ukane (režija Jože Gale, 1968)

Poletje v školjki (režija Tugo Štiglic, 1985) – prva ljubezen na počitnicah

Bratovščina Sinjega galeba (režija France Štiglic, 1970) – življenje otrok v revnem ribiškem okolju

Sreča na vrvi (režija Jane Kavčič, 1977) – počitnice mestnih otrok v blokovskem naselju

Gremo mi po svoje 1 in 2 (režija Miha Hočevar, 2010 in 2013) – junaštva tabornikov

O avtorjih predstave

Draga Potočnjak, igralka in pisateljica, se je v Slovenskem mladinskem gledališču zaposlila leta 1981, takoj po končanem študiju igre in umetniške besede na AGRFT. Na svoji igralski poti je sodelovala tudi z znamenitim KPGT, pa s Koreodramo Ljubljana in številnimi drugimi slovenskimi gledališči. Ustvarila je nekaj vidnih vlog v filmih in

redno sodeluje z umetniškimi programi Radia Slovenija. Ukvarja se s pedagoškim delom, veliko časa je posvetila delu s pregnantimi, od začetka devetdesetih let prejšnjega stoletja pa se posveča tudi pisanju dramatike. Številne njene drame so bile uprizorjene v slovenskih gledališčih in zunaj naših meja (*Kalea, Hrup, ki ga povzročajo živali, je neznosen, Alisa Alica*), zanje pa je prejela tudi več nagrad, med njimi Grumovo (*Za naše mlade dame*). Njena pisava je zazvenela tudi že z odrov Slovenskega mladinskega gledališča: leta 1996 so bile uprizorjene *Slepe miši*, je (so)avtorica besedil za predstavi *Che Guevara* in *Kekec ...* (s spletne strani Slovenskega mladinskega gledališča)

Branko Potočan je eden vodilnih slovenskih koreografov, ki se mu je globoko v spomin vtisnilo otroštvo v Hrastniku, kamor se v svojih plesnih zgodbah nostalgичno in hudomušno vrača. Svojo plesalsko kariero je začel kot član folklorne skupine France Marolt. V osemdesetih letih je ustanovil svojo prvo plesno skupino, se leta 1986 pridružil Plesnemu Teatru Ljubljana, leta 1990 pa postal član flamske skupine Ultima Vez Wima Vandekeybusa ter plesal v številnih njenih slovitih predstavah.

Leta 1994 je ustanovil svojo skupino Fourklor ter z njo do danes ustvaril številne odmevne predstave, ki so v slovensko plesno sceno vnesle svežino humorja, neposrednost telesnosti in veliko gledaliških elementov ter svojevrstno dramaturgijo avtorske pisave. Za svoje delo je prejel nagrado zlata ptica in posebno nagrado žirije na mednarodnem festivalu MESS ter zlato paličico za režijo predstave *Kekec* v Slovenskem mladinskem gledališču. Je tudi član skupine Betontanc. (s portala www.sigledal.org)

**Junak se ne rodi.
Junak najprej zraste v srcu,
zori v glavi
in vzeveti med drugimi ljudmi.
To si lahko tudi ti.
(Vilma Štritof)**

Pripravila: Vilma Štritof

Fotografije: Miha Fras